

Die Haghe ^{125 jaar}

Januari 2015
125e jaargang nr. 1
verschijnt 6 x per jaar

Beschermvrouwe H.K.H. Prinses Beatrix

LEDENBERICHT

Van de voorzitter

U allen wens ik een bijzonder en goed lustrumjaar. Over onze jubileumactiviteiten vindt u hieronder meer. Vanwege het lustrum zijn er extra veel lezingen en excursies gepland en zullen we het contact tussen onze leden extra aandacht geven.

De samenwerking tussen alle Haagse geschiedkundige verenigingen en stichtingen zal in 2015 concrete vorm krijgen door een nieuw tijdschrift en een gezamenlijk portal van onze websites. In dit jaar, dat tevens Mesdagjaar is, zal samenwerking met de Haagse musea, in het bijzonder het Haags Historisch Museum, nog nauwer worden. Het jaarboek zal naast andere artikelen een terugblik geven op de laatste vijftientig jaar van stad en vereniging van de hand van ons erelid en mijn voorganger, Diederick Cannegieter.

Tenslotte wijs ik u nogmaals op de mogelijkheid het 125-jarig bestaan van Die Haghe financieel te ondersteunen door 125 euro te storten op giro NL49 INGB 0000 0717 91 t.n.v. Geschiedkundige Vereniging Die Haghe onder vermelding van 125 jaar Die Haghe. Als tegenprestatie wordt uw naam toegevoegd aan de reeds indrukwekkende reeks van intekenaars op het jubileumboek en kunt u het lustrumsymposium, met diverse prominente sprekers, gratis bijwonen.

Florus Wijsenbeek

Nieuws over het lustrum

Op 2 oktober 2015 viert Die Haghe haar 125-jarig bestaan, het 25ste lustrum! Die dag zal in het teken staan van 'Den Haag in Beelden'. In het Haags Historisch Museum wordt een tentoonstelling geopend over een aantal kenmerkende Haagse beelden, met als titel 'Held op Sokkel'. Als catalogus bij deze tentoonstelling dient het lustrumboek, met daarin foto's van zestig Haagse beelden met begeleidende tekst. Dit boek wordt samengesteld door Michiel van der Mast, Chris Nigten en Lex van Tilborg, met foto's van Jan Klop. Aansluitend aan de opening van de tentoonstelling vindt een symposium plaats met als thema 'Den Haag in Beelden'. Dit symposium wordt gehouden in de Nieuwe of Littéraire Sociëteit De Witte aan het Plein. De dag wordt daar afgesloten met een feestelijke borrel.

Het bestuur en de lustrumcommissie hopen u in groten getale op 2 oktober 2015 te mogen verwelkomen. Noteert u deze datum alvast in uw agenda!

AGENDA

- 25 januari
Rondleiding Rothko
tentoonstelling
- 31 januari
Lezing 'Radicale Wederdopers'
- 19 februari
Rondleiding 'De wereld in Den Haag'
- 25 februari
Bezoek Hindoeceentrum
Sewa Dhaam
- 5 maart
Lezing 'Rivalen aan het Haagse Hof'
- 14 maart
Lezing Maison Kelder

PostNL
Port Betaald

Activiteiten voor de leden

Activiteiten met introducés in 2015

Deelnemers aan de excursie Haags Porselein voor het huis Dunne Bierkade 18

We hebben ons de vaak gehoorde klacht ter harte genomen dat de activiteiten zo snel volgeboekt zijn. Daarom proberen we niet alleen meer excursies te organiseren, maar ook programmaonderdelen te herhalen wanneer daar behoefte aan is. Dat geeft ons tevens de mogelijkheid aan een andere wens tegemoet te komen, namelijk het meenemen van introducés. Voor u een

gelegenheid om aan uw kennissen te laten zien wat voor interessant programma er door Die Haghe georganiseerd wordt en voor ons een kans om aspirant-leden sfeer te laten proeven en ze aan te moedigen lid van onze vereniging te worden. Het toelaten van introducés mag echter niet ten koste gaan van de vaste leden. Daarom zijn niet alle activiteiten voor niet-leden toegankelijk en ligt de entreprijs hoger dan voor de leden. U wordt verzocht bij aanmelding al te vermelden of het om een introducé gaat.

Rondleiding Rothko tentoonstelling

In het vorige Ledenbericht werd van deze rondleiding al melding gemaakt. Er zijn nog slechts enkele plaatsen over, dus haast u.

Datum: zondag 25 januari 2015

Aanvang: 11.15 uur (houdt u rekening met langere wachttijden bij de kassa)

Locatie: Gemeentemuseum, Stadhouderslaan 41

Kosten: 5 euro (toegang voor eigen rekening, toeslag 3,50 euro op museumkaart)

Maximaal: 20 personen (bij meer aanmeldingen kan er een tweede rondleiding plaatsvinden)

Aanmelden: vanaf dinsdag 13 januari via: aanmeldendiehaghe@hotmail.com of 06-22123039

Lezing over de Radicale Wederdopers

‘De heiligen worden gered. Voor de ongelovigen is er geen ontkomen. Haast u om uw levenswil...De bloedwreker is achter u.’ Deze onheilspellende woorden werden in de historische roman van G.C. Hoogerwerff in de mond gelegd van Jan van Batenburg, een berooide edelman die in de jaren 30 van de zestiende eeuw aan het hoofd stond van een groep radicale wederdopers. De Batenburgers of ‘Zwaardgeesten’ trokken rovend en moordend door de Nederlanden: alles was geoorloofd om de wereld te zuiveren van ongelovigen en de komst van de eindtijd een handje te helpen. Zonder twijfel waren de radicale wederdopers van 1530 tot 1536 de grootste bedreiging voor de gevestigde orde. Dat was al gebleken toen zij in 1534 de macht hadden gegrepen in Münster om daar het Nieuwe Jeruzalem te stichten. Nadat Münster heroverd was, vielen de wederdopers in splintergroeperingen uiteen. Eind 1535 doken zij op in de omgeving van Den Haag en pleegden daar een reeks bloedige aanslagen. De schrik zat er goed in bij het Hof van Holland in Den Haag.

Tijdens de lezing stelt historicus Sander Wassing MA (Leiden) de laatste, bloedige confrontaties tussen ‘Den Haag’ en de wederdopers aan de orde.

Datum: zaterdag 31 januari

Aanvang: 11.30 uur (inloop met koffie en thee vanaf 11.00 uur)

Locatie: Haags Historisch Museum

Kosten: 5 euro voor leden, 7,50 euro voor introducés
Maximaal: 50 personen

Aanmelden: vanaf dinsdag 13 januari via aanmeldendiehaghe@hotmail.com of 06-22123039

Rondleiding tentoonstelling ‘De Wereld in Den Haag’

Van oudsher heeft Den Haag een grote aantrekkingskracht gehad op mensen vanuit de hele wereld. De sporen die zij nalieten vinden we terug in straatbeeld, interieur, kunst en in de typisch Haagse gebouwen en producten, zoals de Passage, het Kurhaus en het Rozenburgporselein. De tentoonstelling ‘De Wereld in Den Haag – Portretten van Migratie’ laat zien hoe markante personen uit heden en verleden hun stempel drukten op de stad. Een goed voorbeeld is de Fransman Daniel Marot (1661-1752). Deze gevluchte Hugenoot introduceerde in Den Haag de nieuwe Lodewijk XIV-stijl zowel voor exterieur als interieur, waarvan de Trêveszaal en Paleis Kneuterdijk de zichtbare hoogtepunten zijn. Maar ook aan de wieg van typisch Haagse industriële producten zoals porselein, aardewerk en bier stonden tal van talentvolle buitenlandse ondernemers. Net als de terrazzowerkers uit Italië die in de 19de eeuw de vloer in de Passage legden, brachten zij nieuwe expertise naar de stad of vonden omstandigheden waarin de industrie zich kon ontwikkelen. Ook hedendaagse voorbeelden van migratie zijn op de tentoonstelling te zien, zoals een maquette en enkele interieurfoto’s van de Hindoetempel die in een aparte Die Haghe excursie op 25 februari kan worden bezocht. Na een korte introductie in de Salon wordt u in kleine groepen door medewerkers van het museum rondgeleid.

De Passage

Datum: donderdag 19 februari

Aanvangstijd: 14.00 uur (inloop met koffie en thee vanaf 13.30 uur)

Locatie: Haags Historisch Museum

Kosten: 4 euro (alleen voor leden)

Maximaal: 40 personen

Aanmelden: vanaf dinsdag 13 januari, via aanmeldendiehaghe@hotmail.com of 06-22123039

Bezoek aan het Hindoeceentrum Sewa Dhaam

De Hindoestanen vormen een goed geïntegreerde bevolkingsgroep in Nederland die, oorspronkelijk van Indiase afkomst, via Suriname in ons land terecht is gekomen. Van alle Hindoestanen in Nederland heeft verreweg de grootste groep (naar schatting 50.000 mensen) zijn thuis gevonden in Den Haag, aanvankelijk vooral in de wijken Transvaal en Schilderswijk waar de Paul Krugerlaan met zijn vele oosters georiënteerde winkels ook wel 'Little India' wordt genoemd.

De meeste Nederlandse Hindoestanen (65%) hangen het 'Hindoegehoof' aan. In Den Haag is in 1995 daartoe het Hindoeceentrum Sewa Dhaam opgericht, gerenoveerd in 2013 en met zijn 11 nieuwe koepels nu de enige Nederlandse tempel met een authentieke Hindoe-uitstraling. Maar Sewa Dhaam ('Zorgplaats') heeft naast een religieuze ook een sociaal culturele functie: het is een algemene ontmoetingsplaats en men behartigt er het welzijn en de belangen van de gehele Haagse Hindoebevolking. De organisatie is onderdeel van een multiculturele gemeenschap en streeft naar samenwerking met andere geloven. De tempel en diensten zijn voor iedereen toegankelijk.

De bestuurders van Sewa Dhaam reageerden enthousiast op ons verzoek om – in aansluiting op de interessante tentoonstelling over Haagse migranten in het Haags Historisch Museum (zie boven) – ons te ontvangen in hun centrum. Zij zullen u uitleg geven over het gebouw, het geloof met zijn rituelen en hun geschiedenis in Den Haag.

Datum: woensdag 25 februari 2015

Aanvang: 14.00 uur

Locatie: Alberdingk Thijmplein 34, ingang is aan voorkant links

Kosten: 4 euro voor leden, 6 euro voor introducties

Aanmelden: vanaf dinsdag 13 januari via aanmeldendieaghe@hotmail.com of 06-22123039

NB: houdt u er rekening mee dat u het tempelgedeelte alleen zonder schoenen mag betreden.

Het Hindoeceentrum Sewa Dhaam

Lezing over 'Rivalen aan het Haagse Hof'

Bestuurslid en kunsthistorica Ineke Goudswaard is afgestudeerd op de iconografie van zowel Elizabeth van Bohemen als Amalia van Solms en ontdekte naast de strijd die beide vrouwen op vele andere vlakken met elkaar voerden ook een ware 'catfight

Portret van Elizabeth van Bohemen

vrouw met het meeste aanzien zou blijven gedurende de 40 jaren die ze in Den Haag woonde, inspiratiebron en voorbeeld voor Amalia. Maar de gewezen hofdame kreeg veel meer geld te besteden dan de armlastige koningin en zou haar gewezen meesteres in alles gaan overtroeven, met als sluitstuk de Oranjezaal van Huis ten Bosch waar zij zichzelf als vorstin liet afbeelden. Tijdens de lezing volgen we de levens van deze boeiende vrouwen die ook zo op elkaar leken in hun onvoorwaardelijke steun aan hun echtgenoten, politieke bemoeienissen en intriges niet schuwend.

Datum: donderdag 5 maart

Aanvang: 14.00 uur (inloop met koffie en thee vanaf 13.30 uur)

Locatie: Haags Historisch Museum

Kosten: 4 euro alleen voor leden

Maximaal: 30 personen

Aanmelden: vanaf dinsdag 13 januari via aanmeldendieaghe@hotmail.com of 06-22123039

Vooraankondiging lezing over Maison Kelder

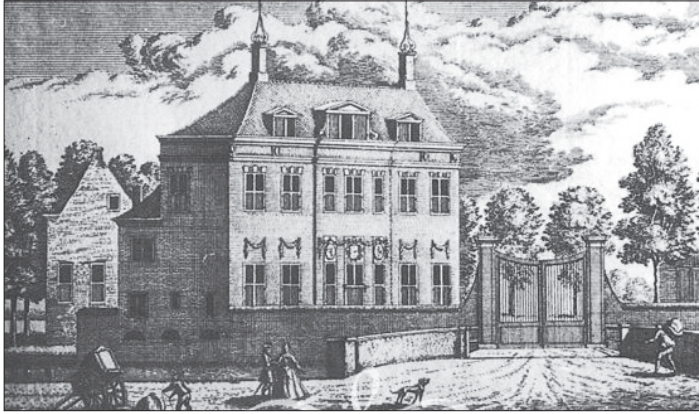
De auteur Danny Verbaan zal een lezing houden over Maison Kelder op zaterdag 14 maart om 11.00 uur in het Haags Historisch Museum. Noteert u vast datum en tijd. Meer informatie volgt in het Ledenbericht van begin maart.

Nieuwe publicaties

Substratum en Sherlock Holmes

Substratum is de titel van de door ons lid Sjaak Zonneveld onlangs gepubliceerde geschiedenis van zijn familie. Met dit Nieuw Latijns woord wil hij uitdrukken, dat zijn voorouders de onderlaag vormen van zijn eigen bestaan. Het boek, vol verrassende vondsten, is de bekroning van de unieke trilogie over zijn vader, moeder en oom (successieve besprekingen in Ledenbericht 2006-5, 2007-5 en 2010-4) en een studie van zijn neef Johan over hun betbetovergrootvader Pieter Zonneveld. Met deze nieuwe publicatie bestaat de opmerkelijke reeks uit vijf delen.

Tot ver in de negentiende eeuw was de familie Zonneveld een katholiek geslacht van voornamelijk zelfstandige boeren in de Zuid-Hollandse plaatsen Valkenburg, Voorhout, Wassenaar en Voorschoten. De eerste twee hoofdstukken vertellen hun boeiende verhaal, waar nodig ingebed in een heldere historische context. De schrijver maakt dankbaar gebruik van eerder genealogisch onderzoek in zijn familie, dat echter nog niet alle eindjes aan elkaar wist te knopen. Met behulp van een gespecialiseerd bureau zijn nu de ontbrekende gegevens gereconstrueerd, die teruggaan tot de hoge middeleeuwen, naar de omstreeks 1180 geboren Nanne van Vorenbroeck, die door

Huis Sonneveld bij Valkenburg

de graven van Holland was beleend met een woning en een groot stuk land. De derde generatie Nanne Floriszoon van Sonneveld hanteerde als eerste de nieuwe naam Van Sonneveld, ontleend aan het Huis Sonneveld bij Valkenburg, dat hij omstreeks 1300 liet bouwen. Begin negentiende eeuw werd bij de invoering van de burgerlijke stand Zonneveld – met Z en zonder van – de gebruikelijke spelling, dank zij Pieter Zonneveld, zestiende generatie en bovenvermelde betbetovergrootvader, geboren in Wassenaar waarheen diens grootvader was verhuisd vanuit Voorhout, tot dan eeuwenlang woonplaats van de familie. Pieter was een succesvol ondernemer, die een vermogende vrouw trouwde en zich vestigde in Voorschoten, waar hij een grote boerderij met uitgestrekt land kocht. Ook zijn zoon boerde goed, maar het ging bergafwaarts door het voortijdige overlijden van zijn kleinzoon en de vele tegenslagen van diens echtgenote, die de wanhoop nabij zich in 1888 in Scheveningen vestigde met haar vier kinderen, onder wie schrijvers grootvader die daar paardenvoerman werd.

Wie de trilogie over ouders en oom heeft gelezen, komen het derde en vierde hoofdstuk over de gezinnen van vader en moeder tamelijk bekend voor. Vader had een kapperszaak in de Vlierboomstraat en schrijvers oom, broer van zijn moeder, kwam als dwangarbeider om het leven. Desondanks is ook dit nieuwe boek interessant om diverse redenen: het biedt een nieuw overzicht van de familiegeschiedenis; het verschaft een samenvatting van de hele reeks; het toont het eigentijdse leven van een Haagse familie uit de middenklasse; het verschaft ook informatie van neven en nichten over de laatste generaties. Ook niet eerder versche-

nen is het slothoofdstuk met persoonlijke overdenkingen van de auteur bij het overlijden van zijn ouders, alsmede een appendix met zijn vele publicaties.

Voor de gelegenheid van zijn andere recente geschrift, een kort Sherlock Holmes verhaal, bedient Sjaak Zonneveld zich van de voornaam Jack. Dit boekje zal niet alleen liefhebbers van het detectivegenre bevallen, maar ook geïnteresseerden in Haagse geschiedenis, aangezien diverse historische personen uit onze stad in dit vernuftige verhaal figuren.

Sjaak Zonneveld, *Substratum. Een familiegeschiedenis*, Uitgeverij De Nieuwe Haagsche 2014, 191 pp., rijk geïllustreerd, ISBN 978 94 91168 64 2, 19,75 euro

Jack Zonneveld, *Sherlock Holmes and the Ghost in the London Athenaeum*, Uitgeverij De Nieuwe Haagsche 2014, 32 pp., rijk geïllustreerd, ISBN 978 94 91168 65 9, 13,50 euro

C.M. Nigten

Contributie 2015

Zoals vastgesteld tijdens de ledenvergadering op 27 september jl. bedraagt de contributie voor 2015 voor een enkelvoudig (een persoon) lidmaatschap: 27,50 euro en voor een meervoudig (twee personen) lidmaatschap: 35,00 euro. Wij verzoeken u de contributie 2015 over te maken op rekening NL49 INGB 0000 0717 91 (BIC: INGBNL2A) t.n.v. Geschiedkundige Vereniging Die Haghe met vermelding van uw lidmaatschapnummer dat bij de adressering van dit ledenbericht staat vermeld.

Indien u ons gemachtigd heeft, zal de contributie 2015 in de loop van januari automatisch van uw rekening worden afgeschreven. In dat geval staat bij de adressering 'automatische incasso' in plaats van het lidmaatschapnummer. Bij voorbaat dank voor uw medewerking.

Enno de Vries (penningmeester)

Nieuwe leden

Mevrouw S.M.J. Gend-Besier, de heer P. Paalvast, de heer C. de Ridder, mevrouw T. Schothorst-Stuurwold en de heer R. Smits

Het bestuur van Die Haghe is als volgt samengesteld:

Voorzitter
drs. F.A. Wijsenbeek

Secretaris
mw. drs. W. Goudswaard
tel: 070-3602894

Penningmeester
ir. E.B. de Vries

Leden
mw. Ph.A.M. Swenker
drs. L.A.F.H. van Tilborg
mw. drs. J.M. de Vries

Secretariaat
Valkenboslaan 5
2563 CD Den Haag
e-mail: inekegoudswaard@gmail.com

Financiën
Storting op giro 71791
(IBAN:
NL49 INGB 0000 0717 91)
t.n.v. Geschiedkundige Vereniging
Die Haghe

Info ledenadministratie en opgave nieuwe leden
ir. E.B. de Vries
Margrietstraat 9
2555 PT Den Haag
ebdevries@xs4all.nl

Redactieadres Ledenbericht
Balistraat 32
2585 XT Den Haag
e-mail: michiieldmast@gmail.com

Redacteur Ledenbericht
drs. W.M. van der Mast

Website Die Haghe:
www.haagsegeschiedenis.nl

Jaarboek Die Haghe
Voor aanwijzingen auteurs en inzenden van kopij:
V.L.C. Kersing, Dienst Stadsbeheer Afdeling Archeologie,
Postbus 12651, 2500 DP Den Haag, tel. 070-3536633, e-mail victor.kersing@denhaag.nl

Contributie/Opzegging
Bij opzegging van het lidmaatschap in de loop van het verenigingsjaar blijft de contributie voor dat jaar verschuldigd. Zie Statuten op website Die Haghe.